

>Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

Ontvangen: 4-2-2025

2024-070++vtdt

Fontys Hogeschool
T.a.v. College van Bestuur
Postbus 347
5600 AH EINDHOVEN

Datum 4 februari 2025

Betreft Besluit macrodoelmatigheid hbo bachelor Opleidingskunde

Geacht bestuur,

Met de brief van 2 december, door de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs (hierna: CDHO) ontvangen op 2 december 2024, hebt u mij het voornemen voorgelegd om de hbo bachelor Opleidingskunde als bekostigde opleiding te verzorgen in Eindhoven.

Advies CDHO

De CDHO heeft mij bij brief van 20 januari 2025, kenmerk 2024-070, positief geadviseerd over uw aanvraag. Dit advies, dat integraal deel uitmaakt van dit besluit, treft u hierbij aan.

Besluiten

Gelet op het bovengenoemde advies van de CDHO, het bepaalde in de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (hierna: WHW) en in de Regeling macrodoelmatig opleidingsaanbod hoger onderwijs 2023 (hierna: Regeling), heb ik besloten in te stemmen met uw voornemen om de hbo bachelor Opleidingskunde als bekostigde opleiding te verzorgen in Eindhoven. Met toepassing van artikel 6.2, derde lid, van de WHW, beperk ik mijn instemming tot de voltijd- en deeltijdvariant.

Beoordelingskader

De wettelijke grondslag voor mijn besluitvorming is gelegen in artikel 6.2, eerste lid van de WHW. Voorts is de Regeling leidraad geweest voor mijn afwegingen.

Motivering

Overeenkomstig het advies van de CDHO concludeer ik dat uw aanvraag voldoet aan zowel het behoefte- als het ruimtecriterium¹. Voor de nadere motivering verwijs ik u naar het, als bijlage bij dit besluit meegestuurde, advies van de CDHO.

¹ Artikel 6, eerste lid, onderdelen a en b, van de Regeling macrodoelmatig opleidingsaanbod hoger onderwijs 2023.

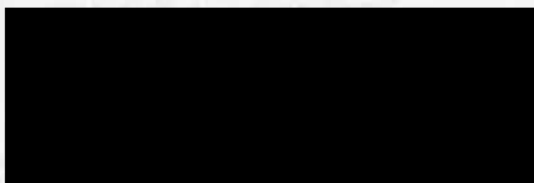
Procedure Registratie instellingen en opleidingen (Rio)²

Ingevolge artikel 6.2, negende lid van de WHW vervalt dit besluit indien de opleiding niet binnen tien maanden na dagtekening van dit besluit is geregistreerd in de Registratie instellingen en opleidingen. Registratie binnen die termijn is niet eerder mogelijk dan nadat de NVAO een positief besluit heeft genomen in het kader van de toets nieuwe opleiding. In verband met de geldigheidsduur van dit besluit, adviseer ik u zo spoedig mogelijk bij de NVAO een aanvraag voor de toets nieuwe opleiding in te dienen. Voor de registratie van uw opleiding kunt u gebruik maken van LEO van de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO). U kunt de opleiding, conform het advies van de CDHO, registreren in het onderdeel Onderwijs. De opleiding past daarnaast, conform het advies van de CDHO, in de ISCED-rubriek 'onderwijskunde' (11101). Mocht u vragen hebben over de registratie, dan kunt u contact opnemen met ssg@duo.nl.

Een afschrift van deze brief is verzonden aan de CDHO, de NVAO, DUO-Groningen, de Inspectie van het Onderwijs en de VH.

Met vriendelijke groet,

de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
namens deze,
de directeur Hoger Onderwijs en Studiefinanciering,

Hoger Onderwijs en Studiefinanciering

Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Onze referentie
50402853

Bijlagen 1

Als u belang hebt bij dit besluit, dan kunt u hiertegen binnen 6 weken, gerekend vanaf de verzenddatum, bezwaar maken. Stuur uw bezwaarschrift naar DUO, Postbus 30205, 2500 GE Den Haag. U kunt uw bezwaar ook digitaal indienen op www.bezwaarschriftenocw.nl.

² Sinds 2023 vervangt Rio het Croho.

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
T.a.v. de Minister
Dhr. dr. E.E.W. Bruins
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag

Postadres CDHO
Postbus 85498
2508 CD Den Haag
Bezoekadres CDHO
Parkstraat 83
2514 JG Den Haag
T: 070 8505300
W: www.cdho.nl
E: info@cdho.nl

Onderwerp

Nieuwe opleiding
Fontys Hogeschool
Voltijd en deeltijd hbo bachelor
Opleidingskunde
Eindhoven

Kenmerk CDHO

2024-070

Kenmerk aanvrager

-

Datum

20 januari 2025

Geachte heer Bruins,

Hierbij ontvangt u het advies van de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs (hierna: de commissie) over de aanvraag van Fontys Hogeschool tot bekostiging van de nieuwe hbo bachelor Opleidingskunde in de gemeente Eindhoven (brief van 2 december 2024 zonder kenmerk). De commissie heeft de aankondiging van deze aanvraag in maart jongstleden gepubliceerd op haar website (A24-011). De commissie heeft het dossier op 2 december 2024 ontvangen. De aanvraag was voorzien van alle voor de beoordeling benodigde gegevens en is door de commissie in behandeling genomen. Op 20 december heeft de commissie een zienswijze ontvangen van de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen. De aanvrager heeft op 16 januari 2025 op deze zienswijze gereageerd.

De wettelijke grondslag voor dit advies is gelegen in artikel 6.2 van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek en de Algemene wet bestuursrecht. Verder heeft de Regeling macrodoelmatig opleidingsaanbod hoger onderwijs 2023 van 28 april 2023 (hierna: Regeling), voor de commissie als leidraad gediend.

Advies Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs

Gelet op het hiernavolgende adviseert de commissie u om *positief* te besluiten op het verzoek van Fontys Hogeschool om de hbo bachelor Opleidingskunde als bekostigde opleiding te verzorgen in de gemeente Eindhoven. De commissie adviseert u daarbij deze toestemming te beperken tot de voltijd- en deeltijdvariant.

De commissie adviseert u daarnaast om deze opleiding in het RIO in te delen in het onderdeel 'Onderwijs'. Verder adviseert de commissie om de opleiding te laten registreren in de ISCED-rubriek 'onderwijskunde' (11101).

1. Omschrijving van de aanvraag

De aanvrager wil de opleiding Opleidingskunde in de gemeente Eindhoven verzorgen. Het gaat om een Nederlandstalige hbo bachelor van 240 studiepunten die de aanvrager in voltijd en deeltijd wil aanbieden. De aanvrager wil de opleiding in het RIO-onderdeel 'Onderwijs' laten opnemen. De aanvrager heeft een voorstel gedaan om de opleiding in de ISCED-detailgroep 'onderwijskunde' (0111) in te delen.

De opleiding is gericht op het begrijpen, ontwerpen en implementeren van effectieve leeroplossingen die de prestaties van individuen en organisaties verbeteren. Verschillende rollen (trainer, ontwerper en adviseur) vormen een onderdeel van de studie. Het curriculum is gericht op organisatiestructuur, beleid, wet- en regelgeving, leerpsychologie en verandermanagement. De focus van de opleiding ligt op de sector techniek en technologie.

De opleiding is toegankelijk voor studenten met een havo-, vwo- of mbo-4-diploma.

Afgestudeerden kunnen functies uitoefenen zoals (1) adviseur leren en ontwikkelen, (2) opleidingskundig expert, (3) educational consultant, (4) curriculumontwikkelaar en (5) opleidingsadviseur.

2. Analyse verwant aanbod

De aanvrager vindt de hbo bachelor Learning and Development in Organisations (aangeboden door één instelling¹) sterk verwant aan de voorgenomen opleiding.

Daarnaast vindt de aanvrager de volgende hbo bachelors zijdelings verwant aan de voorgenomen opleiding:

1. Human Resource Management (aangeboden door veertien instellingen)
2. Toegepaste Psychologie (aangeboden door zes instellingen)
3. Technische Bedrijfskunde (aangeboden door twaalf instellingen)
4. Opleiding tot leraar voortgezet onderwijs van de tweede graad in het Technisch Beroepsonderwijs (aangeboden door drie instellingen)

De commissie vindt met de aanvrager de hbo bachelor Learning and Development in Organisations sterk verwant aan de voorgenomen opleiding.

De commissie is van mening dat de volgende door de aanvrager genoemde hbo bachelors zijdelings verwant zijn aan de voorgenomen opleiding:

1. Human Resource Management (aangeboden door veertien instellingen)

¹ Waar de commissie spreekt over "instelling", wordt "bekostigde instelling" bedoeld.

2. Toegepaste Psychologie (aangeboden door zes instellingen)

De commissie is van mening dat de overige opleidingen die door de aanvrager zijn aangedragen nauwelijks verwantschap tonen met de voorgenomen opleiding.

De instroom in de verwante opleidingen is in de afgelopen vijf jaar gedaald (zie Bijlage 1).

De aanvrager verwacht dat er zestien studenten instromen in de voltijdopleiding en 31 studenten in de deeltijdopleiding.

3. Beoordeling criterium a

De commissie beoordeelt hieronder de argumentatie van de aanvrager over de arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden en de opscholingsbehoefte door middel van de hbo bachelor Opleidingskunde.²

De commissie vindt het opleidingstype bachelor onderwijskunde ten dele relevant omdat de sterk verwante opleiding Learning and Development in Organisations hierin is opgenomen naast een aantal niet en nauwelijks verwante opleidingen. ROA typeert de vooruitzichten in 2028 voor afgestudeerden van dit opleidingstype als matig en verwacht vrijwel geen knelpunten in de toekomstige personeelsvoorziening (zie Bijlage 2, Tabel 1).

De aanvrager beroept zich tevens op de prognoses van het ROA voor de beroepsgroepen (1) onderwijskundigen en overige docenten en (2) specialisten personeels- en loopbaanontwikkeling. De commissie kent in beginsel meer gewicht toe aan de prognoses voor opleidingstypen omdat daarin de uitstroom uit een cluster verwante opleidingen wordt gerelateerd aan het aantal verwachte baanopeningen voor dit type afgestudeerden.

De commissie vindt de beroepsgroep onderwijskundigen en overige docenten ten dele relevant omdat afgestudeerden van de voorgenomen opleiding slechts in aanmerking komt voor het beroep onderwijsbegeleiders en -adviseurs. Zij komen echter niet in aanmerking voor in deze beroepsgroep opgenomen beroepen zoals docenten inburgering en docenten Nederlands als tweede taal en kunstleraren (particulier). Uit de prognoses van het ROA blijkt dat er voor deze beroepsgroep vrijwel geen knelpunten in de toekomstige personeelsvoorziening worden verwacht (zie Bijlage 2, Tabel 2).

De commissie vindt de beroepsgroep specialisten personeels- en loopbaanontwikkeling relevant omdat afgestudeerden van de voorgenomen opleiding in aanmerking komen voor een substantieel deel van de beroepen binnen deze beroepsgroep, zoals specialisten bedrijfsopleidingen en specialisten personeels- en loopbaanontwikkeling. Uit de prognoses van het ROA blijkt dat er voor deze beroepsgroep vrijwel geen knelpunten in de toekomstige personeelsvoorziening worden verwacht (zie Bijlage 2, Tabel 3).

De commissie concludeert dat de prognoses die zijn opgenomen in ROA's AIS voor de opleidingstypen en beroepsgroepen die (ten dele) relevant zijn voor de onderhavige opleiding een

² De commissie betreft ambtshalve de arbeidsmarktprognoses in het AIS van het ROA (<https://roastatistics.shinyapps.io/AIStot2028>). De commissie hanteert altijd de meest actuele gegevens.

negatief beeld geven van de arbeidsmarktperspectieven voor afgestudeerden van de voorgenomen opleiding Opleidingskunde.

De aanvrager verwijst vervolgens naar de gegevens afkomstig uit de Spanningsindicator van het UWV³ betreffende de voornoemde beroepsgroepen (1) onderwijskundigen en overige docenten en (2) specialisten personeels- en loopbaanontwikkeling op zowel een landelijke als regionale schaal (regio's Noord-Brabant, Limburg en Zeeland). De commissie merkt op dat de arbeidsmarkt begin 2020 is gekrompen als gevolg van de coronacrisis en dat deze krimp vervolgens is omgeslagen naar een (zeer) grote krapte op de arbeidsmarkt die zichtbaar is bij alle beroepsgroepen en alle sectoren. Het feit dat de arbeidsmarktspanning bij de door de aanvrager relevant geachte beroepsgroepen als (zeer) krap wordt getypeerd, is daarom niet onderscheidend. De commissie kent daarom minder gewicht toe aan deze bron en stelt vast dat zij een (zeer) kleine positieve indicatie geeft van een arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van de voorgenomen opleiding.

Vervolgens verwijst de aanvrager naar de kansrijke beroepen van het UWV⁴ waarin het beroep onderwijskundigen als kansrijk wordt aangemerkt. De commissie vindt in lijn met hierboven het beroep onderwijskundigen ten dele relevant voor de voorgenomen opleiding. De commissie concludeert dat deze bron een indicatie is van goede arbeidsmarktkansen voor afgestudeerden van de voorgenomen opleiding.

Ook refereert de aanvrager aan de arbeidsmarktprognoses voor 2024-2025 van het UWV⁵ waarin wordt ingegaan op de toename aan technologische ontwikkelingen, automatisering en digitalisering op de arbeidsmarkt. Daarnaast blijkt uit prognoses over de Nederlandse arbeidsmarkt dat bestaande personeelstekorten zullen toenemen en dat voor een sterkere arbeidsmarkt omscholing van personeel nodig is.⁶ Naar verwachting zal het aantal mensen dat jaarlijks moet worden opgeschoold toenemen met 1,4%. Volgens TNO⁷ geeft 17% van de werkgevers aan dat vanwege meer technische inzet op de werkvloer het nodig is om voortdurende training te bieden om kennis bij te houden. De aanvrager geeft aan dat de voorgenomen opleiding opleidingsdeskundigen opleidt die werknemers kunnen helpen om zich voor te bereiden op deze digitale veranderingen door opleidingsprogramma's en trainingen te ontwikkelen. Ook kunnen ze strategieën voor levenslang leren binnen bedrijven implementeren om continue ontwikkeling te stimuleren.

De commissie constateert dat deze bronnen blijf geven van een behoefte aan meer technische geschoold personeel en aan mogelijkheden om personeel te trainen in digitale vaardigheden. De commissie concludeert dat de afgestudeerden van de voorgenomen opleiding een bijdrage kunnen leveren aan het vormgeven van opleidingstrajecten om op deze behoefte in te spelen.

De aanvrager heeft een vacatureonderzoek uitgevoerd op de vacaturewebsite Jobfeed.⁸ Het onderzoek beslaat de periode Q4 in 2021 tot en met Q2 in 2024. Er is gezocht op vacatures in Nederland en voor de provincies Noord-Brabant, Limburg en Zeeland. De aanvrager heeft gezocht op beroepen zoals adviseur, specialist, manager, ontwikkelaar en coördinator in combinatie met de

³ www.werk.nl/arbeidsmarktinformatie/dashboards

⁴ Het factsheet 'Kansrijke beroepen 2024-2025' (UWV 2024)

⁵ Het rapport 'Arbeidsmarktprognose 2024-2025' (UWV 2024, p. 3)

⁶ Het rapport 'Bouwen aan een toekomstbestendige arbeidsmarkt' (McKinsey & Company 2024, p. 3, 7, 37 en 44)

⁷ Het rapport 'Van krapte naar kans: technologie als gamechanger' (TNO 2023, p. 32)

⁸ Bijlage 10 en 11 van het dossier.

termen training, leermiddelen, cursus en studie- en beroepskeuze. De opleidingsniveaus mbo/hbo, hbo en hbo/wo zijn meegenomen in het onderzoek. De aanvrager geeft aan dat de resultaten ontdubbeld zijn. De commissie laat de vacatures van de provincie Zeeland buiten beschouwing bij de regionale analyse omdat deze provincie te ver weg ligt van de beoogde vestigingsplaats van de voorgenomen opleiding.

Uit het onderzoek blijkt dat er landelijk per kwartaal minimaal 1.088 vacatures (in Q3 2023) en maximaal 1.524 vacatures (in Q2 2023) voor de relevante beroepen zijn geplaatst. Over het algemeen is het aantal geplaatste vacatures gelijk gebleven. In Noord-Brabant zijn in de periode van Q4 2021 tot en met Q2 2024 per kwartaal minimaal 127 vacatures voor relevante beroepen geplaatst. In Limburg zijn voor deze periode minimaal 30 relevante vacatures per kwartaal geplaatst. De commissie vindt het onderzoek valide, relevant en ten dele navolgbaar. De navolgbaarheid wordt beperkt omdat de aanvrager geen voorbeelden van vacatures heeft bijgevoegd. De commissie merkt terzijde op dat er niet specifiek gezocht is op vacatures die de link leggen naar de technische sector. Het vacatureonderzoek laat zien dat er tijdens de onderzochte periode vacatures openstonden waar afgestudeerden van de voorgenomen opleiding voor in aanmerking kunnen komen. De commissie concludeert dat dit enige indicatie geeft van de arbeidsmarktkansen van afgestudeerden van de voorgenomen opleiding.

Tot slot heeft de aanvrager een werkgeversonderzoek uitgevoerd onder potentiële werkgevers van regionale bedrijven.⁹ De aanvrager geeft aan dat er ook enkele landelijke bedrijven zijn meegenomen die vestigingen hebben in de regio. Het onderzoek werd uitgevoerd tussen 9 april 2024 en 30 juli 2024. 74 respondenten die betrokken zijn bij het aannemen van medewerkers of het opscholen van medewerkers hebben de vragenlijst ingevuld. De resultaten zijn ontdubbeld. Enkele bedrijfsnamen komen meerdere keren voor maar de aanvrager geeft aan dat de respondenten werkzaam zijn bij een andere vestiging of een ander onderdeel van het bedrijf. Een overzicht van de respondenten met koppeling naar de gegeven antwoorden is bijgevoegd.

Het merendeel van de respondenten werkt voor een organisatie met meer dan 500 medewerkers (64%), gevolgd door 200-499 medewerkers (19%) en 50-90 medewerkers (8%). De meeste respondenten werken voor een organisatie binnen de techniek (55%), gevolgd door overig (logistiek, vervoer, industrie, textiel) (16%) en de zorg (15%). 68% van de organisaties is gevestigd in Noord-Brabant.

Op de vraag of er in het werkveld behoefte is aan medewerkers die de voorgenomen opleiding hebben gevolgd geeft 65% van de respondenten aan het hier (helemaal) mee eens te zijn. 57% (n=50) van de respondenten geeft aan binnen nu en vijf jaar (misschien) behoefte te hebben aan nieuwe medewerkers die de voorgenomen opleiding hebben afgerond. Deze respondenten geven aan dat het per jaar gaat om minimaal 54 en maximaal 168 nieuwe medewerkers.

48% van de respondenten (n=36) geeft aan binnen nu en vijf jaar (misschien) behoefte te hebben aan op- of bijscholing van huidige medewerkers met de voorgenomen opleiding. Deze respondenten geven aan dat het per jaar om minimaal 50 en maximaal 188 huidige medewerkers gaat. De commissie acht het onderzoek valide, navolgbaar en relevant. De commissie concludeert dat het onderzoek blijkt geeft van een (regionale) arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van de voorgenomen opleiding.

⁹ Bijlagen 5, 7 en 9 van het dossier.

De commissie concludeert op grond van het bovenstaande dat de aanvrager heeft aangetoond dat er een (regionale) arbeidsmarktbehoefte (die ten dele bestaat uit een opscholingsbehoefte) bestaat aan de voorgenomen opleiding Opleidingskunde. De aanvraag voldoet aan criterium a (art. 6 lid 1) van de Regeling.

4. Beoordeling criterium b

4.1 Noodzaak nieuwe opleiding

De aanvrager beargumenteert dat er geen ruimte is om de voorgenomen opleiding binnen het bestaande aanbod onder te brengen dat zij zelf aanbiedt. De aanvrager geeft aan dat de opleiding gericht is op het leren en ontwikkelen binnen professionele omgevingen, met name het ontwerpen van educatieve programma's, advieswerk en trainingen. Dit verschilt volgens de aanvrager van de focus binnen Human Resource Management, waar personeelsbeleid en organisatieontwikkeling centraal staan, en de lerarenopleidingen, waar de focus ligt op educatie voor kinderen en jongeren. Deze opleiding leidt ook niet op tot een lesbevoegdheid maar tot een breder educatief beroepsprofiel voor bedrijven en organisaties buiten het onderwijswerkveld. De aanvrager stelt dat hier andere vakinhoud en vaardigheden voor nodig zijn.

Vervolgens beargumenteert de aanvrager dat het curriculum te groot is om onder te brengen als afstudeerrichting binnen een bestaande opleiding die zij zelf aanbiedt. De didactische expertise, gecombineerd met de sectorspecifieke kennis voor de technologiesector eist een eigen opleiding.

De aanvrager stelt dat de opleiding niet past binnen de sterk verwante opleiding Learning and Development in Organisations van de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen (hierna: de HAN) omdat de beoogde opleiding zich hiervan onderscheidt door de specialisatie op de technieksector. De aanvrager geeft ook aan dat zij met de focus op de technische sector voorziet in een regionale behoefte (o.a. vanwege de Brainport regio) door afgestudeerden op te leiden die werkgevers kunnen ondersteunen bij het bijscholen van personeel.¹⁰ Daarnaast stelt de aanvrager dat de HAN de opleiding positioneert in de Academie Organisatie en Ontwikkeling naast Human Resource Management en Toegepaste Psychologie en daarmee kiest voor een brede profilering. De aanvrager plaatst de opleiding onder Educatie waarbij de focus ligt op (vak)didactische advies- en ontwerpvaardigheden. De commissie volgt de aanvrager in deze analyse.

Als de instroom in de bestaande opleidingen en de verwachte instroom in de voorgenomen opleiding wordt afgezet tegen de behoefte die bij criterium a is aangetoond, blijkt dat er voldoende ruimte is om deze opleiding binnen het bekostigde domein vorm te geven.

Vestiging van de opleiding in de gemeente Eindhoven heeft waarschijnlijk geen negatief effect op de landelijke spreiding van het onderwijsaanbod. De commissie merkt op dat de sterk verwante opleiding Learning and Development in Organisations van de HAN wordt aangeboden in Nijmegen wat op circa 70 km reisafstand ligt van de gemeente Eindhoven.

De commissie concludeert op grond van het bovenstaande dat de aanvrager heeft aangetoond dat er een noodzaak bestaat om de voorgenomen opleiding Opleidingskunde als nieuwe opleiding vorm te geven.

¹⁰ <https://metropoolregioeindhoven.nl/thema-s/schaalsprong-beethoven>

4.2 Aansluiting instellingsprofiel

De aanvrager geeft aan dat zij een brede hogeschool is die onderwijs in vrijwel alle sectoren aanbiedt en die met zes vestigingsplaatsen in Brabant en Limburg een sterke verankering heeft met de regio. Verder verwijst de aanvrager naar de connectie met de Brainportregio waar afgestudeerden bedrijven kunnen ondersteunen bij het opscholen van personeel. Vervolgens verwijst de aanvrager naar de thema's die terugkomen in haar strategisch plan.¹¹ Het thema 'Toekomst van het leren' richt zich op leren en ontwikkeling van de regionale bevolking in een regio met grote technologische en sociale vooruitgang. Binnen dit thema is het kenniscentrum Leven Lang Ontwikkelen actief dat gericht is op het leven lang ontwikkelen van de werkende professional, organisaties en het netwerk daaromheen. Daarnaast raakt de opleiding ook aan het thema 'Enabling technologies'.

De aanvrager stelt dat de opleiding ook past bij andere instellingen met verwant aanbod maar dat die een andere regio bedienen. Zij stelt dat de HAN, met een sterk verwante opleiding, opereert in Oost-Nederland en dat de HAN met haar opleiding meer gericht is op het verbeteren van leerprocessen binnen een brede bedrijfscontext. De aanvrager geeft aan dat zij sterk verankerd is in Zuidoost-Nederland en dat ook de specifieke technologische benadering in de opleiding hierop aansluit.

De commissie concludeert op grond van het bovenstaande dat de aanvrager heeft aangetoond dat de voorgenomen opleiding Opleidingskunde aansluit op het instellingsprofiel.

4.3 Conclusies commissie

Op grond van het bovenstaande constateert de commissie dat de aanvrager heeft aangetoond dat de aanvraag voldoet aan criterium b (art. 6 lid 1) van de Regeling.

5. RIO- en ISCED-indeling

De aanvrager wil de voorgenomen opleiding in het RIO-onderdeel 'Onderwijs' indelen. Dit voorstel sluit in de ogen van de commissie aan op de inhoud van de voorgenomen opleiding en de indeling van verwante bestaande opleidingen. De commissie adviseert u daarom met deze indeling in te stemmen.

Verder wil de aanvrager de voorgenomen opleiding in de ISCED-detailgroep 'onderwijskunde' (0111) laten opnemen. De commissie adviseert om de opleiding daarbinnen op te nemen in de ISCED-rubriek 'onderwijskunde' (11101).

6. Afstemming en zienswijzen

De aanvrager geeft aan dat afstemming heeft plaatsgevonden met collega's van verwante opleidingen. Daarnaast heeft zij op bestuurlijk niveau afgestemd met Avans Hogeschool. Vervolgens heeft er op 12 november 2024 een afstemmingsoverleg plaatsgevonden met de HAN. Tijdens dit overleg heeft de aanvrager verdere toelichting gegeven over de beoogde opleiding. De aanvrager stelt dat zij specifiek heeft aangegeven dat zij studenten wil aantrekken die affiniteit hebben met

¹¹ Het strategisch plan 'Fontys for Society 2021-2025' (Fontys Hogeschool 2020, p. 24-25)

techniek, technologische ontwikkelingen én de professionele context. De aanvrager geeft aan dat de HAN destijds op basis van de toelichting potentieel zag in deze opleiding. Wel zijn er zorgen geuit over de deeltijdvariant omdat de deeltijdopleiding Learning and Development in Organisations ook enkele studenten uit de regio van de aanvrager zou kunnen kwijtraken.

Vanaf 10 december 2024 is op de website van de commissie kennisgegeven van de aanvraag van Fontys Hogeschool tot bekostiging van de nieuwe hbo bachelor Opleidingskunde in de gemeente Eindhoven. Hiermee is aan de instellingen voor hoger onderwijs en andere belanghebbenden de mogelijkheid gegeven om hun zienswijzen op dit voornemen kenbaar te maken. Op 20 december is er een zienswijze ingediend door de HAN.

De HAN geeft aan dat de aanvrager in de voorbereiding van de aanvraag contact heeft gezocht wat betreft de opleiding Learning and Development in Organisations. In het overleg is afgesproken dat de aanvrager zich zou richten op de technische sector, terwijl de HAN een brede opleiding aanbiedt. Ook heeft de HAN in het gesprek aangegeven zich zorgen te maken over de deeltijdvariant in Eindhoven omdat zij ook deeltijdstudenten uit deze regio heeft. De HAN stelt in de zienswijze dat de aanvraag op drie punten afwijkt van het beeld dat bij de afstemming is ontstaan.

Allereerst beargumenteert de HAN dat de technische focus te weinig terugkomt in het curriculum. Alleen in de propedeusefase is het onderdeel “verkenning van de sector techniek & technologie” opgenomen. De HAN geeft aan dat dit ruimte biedt voor afgestudeerden van de beoogde opleiding om met projecten en stages in alle sectoren aan de slag kunnen waardoor zij zich niet onderscheiden van studenten van de HAN. Ten tweede geeft de HAN aan dat de voorspelde instroom van 31 studenten in de deeltijdvariant en zestien studenten in de voltijdvariant niet in dezelfde proporties is aangegeven bij het afstemmingsoverleg. De HAN geeft aan dat zij te maken heeft met een lage instroom en dat potentiële studenten worden verspreid over twee vestigingslocaties. Zij vindt de beoogde opleiding daarom niet doelmatig. Ten slotte is de HAN van mening dat de beoogde opleiding ook ondergebracht zou kunnen worden bij de bachelor Human Resource Management. De HAN stelt dat in het herziene opleidingsprofiel van deze bachelor ruimte is ontstaan voor een dergelijke toevoeging omdat twee van de zes leeruitkomsten voor deze opleiding opleidingskundig van aard zijn:

1. “Je initieert en realiseert de gewenste ontwikkeling bij individuele medewerkers, teams en (onderdelen van) de organisatie op actuele en toekomstige behoeftes (in samenwerking met betrokkenen).”
2. “Je realiseert dat de juiste medewerkers, op het juiste moment, op de juiste plek in de organisatie beschikbaar zijn (fysiek, mentaal en emotioneel). Dit in samenwerking met betrokkenen.”

De HAN verwijst hierbij ook naar de opleiding HRM van Saxion Hogeschool waar de student een keuze kan maken tussen de bedrijfsmatige kant of de opleidingskundige kant. De HAN stelt dat een aparte opleiding niet noodzakelijk is omdat een afstudeerrichting binnen HRM opleidt voor dezelfde doelgroep en functies.

De commissie heeft de aanvrager op 24 december 2024 op de hoogte gesteld van de inhoud van de zienswijze en de gelegenheid gegeven om binnen tien werkdagen na ontvangst een reactie te geven. De aanvrager heeft op 16 januari 2025 gereageerd.

De aanvrager stelt in haar reactie op de zienswijze ten eerste dat techniek nog niet duidelijk naar

voren komt in het curriculum omdat dit slechts een schets is. Het TNO-dossier zal een gedetailleerder programma bevatten. De aanvrager licht toe dat de technische focus sterk verankerd is in het beroepsprofiel en dat dit in het opleidingsprofiel is geconcretiseerd in technische vak kennis, technische bedrijfskundige kennis en technische vakdidactische kennis. De aanvrager geeft aan dat dit ondertussen ook is vastgelegd in de leeruitkomsten van de opleiding. De aanvrager licht toe dat techniek in alle onderdelen van de opleiding terugkomt, waaronder: jargon, beleid, wet- en regelgeving, functies/rollen in technische bedrijfsprocessen en kennis op het gebied van AI, veiligheidsprocessen en technologische innovaties. De aanvrager stelt dat afgestudeerden van de voorgenomen opleiding een focus op technische ontwikkeling zal hebben maar dat dit wel toegepast kan worden binnen verschillende sectoren, zoals bijvoorbeeld zorgtechnologieën. Hiermee richt de aanvrager zich wel op een breder educatief beroepsprofiel maar niet op een brede generieke opleidingskundige.

Daarnaast geeft de aanvrager aan dat zij de verwachte instroom van te voren heeft gedeeld met de HAN in het afstemmingsoverleg. De aanvrager geeft aan dat zij bij het instroomonderzoek zich alleen gericht heeft op potentiële instroom uit Noord-Brabant, Limburg en Zeeland. De regio Oost-Nederland, waar de HAN gevestigd is, is niet meegenomen in deze prognoses. De aanvrager stelt daarbij dat uit aanvullend onderzoek blijkt dat in de studie jaren 2020-2024 slechts 3% van haar studenten uit Gelderland komt. De aanvrager verwacht dat de vestiging van de beoogde opleiding in Eindhoven weinig invloed zal hebben op de instroom van de HAN in Nijmegen.

Vervolgens geeft de aanvrager aan dat zij een kritisch en overwogen proces hebben doorlopen om te kijken of een opleiding niet ondergebracht kon worden in een bestaande opleiding. De aanvrager geeft aan dat het verschil tussen HRM en Opleidingskunde zoals de aanvrager deze wil vormgeven te groot is. De nadruk op het ontwerpen van educatieve programma's, advieswerk en training ligt volgens de aanvrager te ver van de focus op organisatie- en personeelsbeleid van HRM. De leeruitkomsten waar de HAN naar verwijst zijn naar mening van de aanvrager te smal om (vak)didactische kennis en kunde (van techniek en technologie) te borgen die een opleidingskundige nodig heeft. De aanvrager beargumenteert dat het realiseren van beschikbaarheid van de juiste medewerkers op fysiek, mentaal en emotioneel vlak anders is dan het realiseren van ontwikkeling van medewerkers. Waar het bij HRM bijvoorbeeld gaat om bedrijfscultuur en de administratieve werkprotocollen, gaat het bij opleidingskunde (zeker in de techniek) om het aanleren van specialistische kennis en complexe unieke vaardigheden, denk aan technieken die nodig zijn voor het ontwikkelen van elektrische motoren, high-tech productieprocessen en ontwikkeling van chips. Deze technologieën vernieuwen op snel tempo en de sector groeit enorm. Dit vraagt volgens de aanvrager om het continue opleiden van nieuwe medewerkers en bijscholen van medewerkers. De aanvrager stelt dat dit ook verschilt van de opleiding Toegepaste Psychologie omdat dit gericht is op hulpverleningstrainingen op het gebied van weerbaarheid, omgaan met stress en het trainen van assertiviteit. Ten slotte merkt de aanvrager op dat de HAN zelf ook gekozen heeft voor een zelfstandige hbo bachelor naast de opleidingen Toegepaste Psychologie en Human Resource Management. De keuze van de aanvrager om dit ook te doen zorgt voor een versterking van de landelijke heldere profilering van de bachelor Opleidingskunde.

De commissie stelt voorop dat zij voorstander is van een goede samenwerking tussen de instellingen en betreurt dat de mogelijkheid tot afstemming voorafgaand aan de indiening van de aanvraag niet heeft geleid tot een voor alle partijen bevredigende uitkomst.

De commissie is met de HAN van mening dat de focus op techniek in eerste instantie niet sterk naar

voren kwam in het curriculum maar constateert dat een uitgebreide curriculumomschrijving ook geen onderdeel is van de macrodoelmatigheidstoets. De stelling van de aanvrager dat de bachelor Opleidingskunde specifiek gericht is op de technische sector kwam volgens de commissie wel naar voren in de omschrijving, het beroepsprofiel en onder de arbeidsmarktbehoefte. Daarnaast vindt de commissie dat de aanvrager in de reactie op de zienswijze overtuigend heeft laten zien dat de focus op techniek in meerdere onderdelen van de opleiding terugkomt.

Daarnaast concludeert de commissie dat gelet op de reisafstand tussen de gemeente Nijmegen en de gemeente Eindhoven, het regionale instroomonderzoek en de regionale arbeidsmarktbehoefte, de voorgenomen opleiding waarschijnlijk niet zal leiden tot een onevenredig nadelig effect op de instroom van de HAN.

Ten slotte vindt de commissie dat de aanvrager voldoende heeft onderbouwd waarom de voorgenomen opleiding niet binnen een andere opleiding kan worden ondergebracht.

Conclusie

Gelet op het voorgaande adviseert de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs u om *positief* te besluiten op het voorliggende verzoek. De commissie adviseert u daarbij deze toestemming te beperken tot de voltijd- en deeltijdvariant.

De commissie adviseert u daarnaast om deze opleiding in het RIO in te delen in het onderdeel 'Onderwijs'. Verder adviseert de commissie om de opleiding te laten registreren in de ISCED-rubriek 'onderwijskunde' (11101).

De Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs

drs. P.M.M. Rullmann
Voorzitter CDHO

Bijlage 1: afbakening verwant aanbod (Bron: DUO)

Opleiding	Instelling	'19-'20			'20-'21			'21-'22			'22-'23			'23-'24		
		VT	DT	DU	VT	DT	DU	VT	DT	DU	VT	DT	DU	VT	DT	DU
B Learning and Development in Organisations (39218)	Hogeschool van Arnhem en Nijmegen (25KB), Nijmegen	55	41		43	53		34	53		29	49		42	44	
B Human Resource Management (34609)	Avans Hogeschool (07GR), 's-Hertogenbosch	155	19		181	32		166	30		113	36		126	25	
	Avans Hogeschool (07GR), Breda	99	15		107	16		99	25		110	23		100	22	
	Christelijke Hogeschool Ede (25BA), Ede	54	12		33	18		39	9		40	15		41	11	
	Christelijke Hogeschool Windesheim (01VU), Almere	53			71			51			47			33		
	Christelijke Hogeschool Windesheim (01VU), Zwolle	126			130			129			121			98		
	De Haagse Hogeschool (27UM), 's-Gravenhage	168	23		137	11		141	17		125	15		117	16	
	Fontys Hogeschool (30GB), Eindhoven	154			181			122			114			112		
	Fontys Hogeschool (30GB), Tilburg	105	43		84	42		47	39		56	29		49	22	
	HZ University of Applied Sciences (21MI), Vlissingen	21			29			30			22	3		24	2	
	Hanzehogeschool Groningen (25BE), Groningen	211	35		184	22		130	25		162	14		148	20	
Hogeschool Leiden (21RI), Leiden	148			150	15		102	15		110	16		85	17		
Hogeschool Rotterdam (22OJ), Rotterdam	243	15		229	22		199	23		173	33		159	28		
Hogeschool Utrecht (25DW), Utrecht	174	46		214	43		189	53		185	23		214	16		

	Hogeschool van Amsterdam (28DN), Amsterdam	260	41		278	35		208	42		247	41		247	29	
	Hogeschool van Arnhem en Nijmegen (25KB), Nijmegen	171			119			92			93			79		
	NHL Stenden Hogeschool (31FR), Leeuwarden	63	23		46	17		51	17		43	17		57	17	
	Saxion Hogeschool (23AH), Deventer	73	14		68	13		44	21		47	12		48	12	
	Saxion Hogeschool (23AH), Enschede	221	17		171	16		137	11		144	12		139	13	
B Toegepaste Psychologie (34507)	Fontys Hogeschool (30GB), Eindhoven	525			748			676			720			628		
	Fontys Hogeschool (30GB), Tilburg		48			75			79			65			65	
	Hanzehogeschool Groningen (258E), Groningen	193			198	22		194	27		204	22		201	34	
	Hogeschool Leiden (21RI), Leiden	231		25	233			272		29	244		25	266		34
	Hogeschool van Amsterdam (28DN), Amsterdam	360	29		375	23		382			412			413		
	Hogeschool van Arnhem en Nijmegen (25KB), Nijmegen	173			212			187			228			237		
	Saxion Hogeschool (23AH), Deventer	470	35		591	49		532	77		572	79		558	64	
Totaal Eerstejaarsinstroom		4506	456	25	4812	524	0	4253	563	29	4361	504	25	4221	457	34

Bijlage 2: tabellen arbeidsmarktprognoses (Bron: ROA, AIS)

Tabel 1. Arbeidsmarktprognoses opleidingstype bachelor onderwijskunde

Opleidingstype	Arbeidsmarktprognose variabele	Aantal	Totaal % 6 jr.	Gem. jaarlijks %	Indicator	Typering
Bachelor - onderwijskunde	verwachte uitbreidingsvraag tot 2028	-400	-1	-0.1		erg laag
Bachelor - onderwijskunde	verwachte vervangingsvraag tot 2028	5500	10	1.7		erg laag
Bachelor - onderwijskunde	verwachte baanopeningen tot 2028	5500	10	1.7		erg laag
Bachelor - onderwijskunde	verwachte instroom van schoolverlaters tot 2028	14800	28	4.2		gemiddeld
Bachelor - onderwijskunde	ITKP toekomstige knelpunten personeelsvoorziening in 2028				1.12	vrijwel geen
Bachelor - onderwijskunde	ITA toekomstige arbeidsmarktsituatie in 2028				1.12	matig

Tabel 2. Arbeidsmarktprognoses beroepsgroep onderwijskundigen en overige docenten

Beroepsgroep	Arbeidsmarktprognose variabele	Aantal	Totaal % 6 jr.	Gem. jaarlijks %	Indicator	Typering
Onderwijskundigen en overige docenten	verwachte uitbreidingsvraag tot 2028	200	0	0		gemiddeld
Onderwijskundigen en overige docenten	verwachte vervangingsvraag tot 2028	13800	16	2.5		gemiddeld
Onderwijskundigen en overige docenten	verwachte baanopeningen tot 2028	14000	16	2.5		gemiddeld
Onderwijskundigen en overige docenten	ITKB toekomstige knelpunten beroepsgroep in 2028				0.917	vrijwel geen

Tabel 3. Arbeidsmarktprognoses beroepsgroep specialisten personeels- en loopbaanontwikkeling

Beroepsgroep	Arbeidsmarktprognose variabele	Aantal	Totaal % 6 jr.	Gem. jaarlijks %	Indicator	Typering
Specialisten personeels- en loopbaanontwikkeling	verwachte uitbreidingsvraag tot 2028	6800	5	0.8		gemiddeld
Specialisten personeels- en loopbaanontwikkeling	verwachte vervangingsvraag tot 2028	12000	9	1.4		laag
Specialisten personeels- en loopbaanontwikkeling	verwachte baanopeningen tot 2028	18800	14	2.2		laag
Specialisten personeels- en loopbaanontwikkeling	ITKB toekomstige knelpunten beroepsgroep in 2028				0.921	vrijwel geen